

PROPRIETAR—DIRECTOR

Dr. AUGUSTIN POPA

Redacția și administrația
BLAJ, JUD. TÂRNAVA MICĂ

INSERATE:

conform regulamen. de aplicare a tarifului comercial, categoria V.

REDACTOR

Prof. DUMITRU NEDA

Fioae înscrise în Registrul de publicații al Trib. Târnava-Mică sub Nr. 2—1938.

ABONAMENTE

Pe un an . . . 200 Lei
Pe 6 luni . . . 100 Lei
Pentru străinătate 400 Lei

Unitatea

Foale bisericească — Apare în fiecare Sâmbătă

Doliul Neamului

(+). Sovietele, râvnind la pământ românesc, și bazate pe „dreptul“ forței brațelor coplesitoare, ne-au răpit Basarabia și o bună parte din Bucovina. În fața acestei samavolnicii ce s'a petrecut nu în vremuri preistorice, ci în plin veac XX, stăm îndoliați și cu inimile sângerânde. Și, totuși, parcă nu ne vine să credem că fărădelegea s'a săvârșit, deși s'a anunțat oficial că Cetatea Albă, Chișinăul, Cernăuții și alte mândre și scumpe așezări de-ale noastre acum se află în mâinile cutropitorului și deși gazetele aduc mereu chipuri de refugiați din acele năpăstuite părți de Țară. Atât e de uluitoare și de revoltătoare noua crimă moscovită.

Lovitura e crâncenă. Avem însă neclintită încredere în Dumnezeu părinților noștri, care nu lasă sânchia triumfătoare până în sfârșit. Neamul nostru a trecut prin întunec mult și prin împilări fără număr. Dar a răzbit și a ieșit la soare și la libertate. Așa va fi și cu frații noștri, smulși dela sânul Neamului în clipele haotice ale ceasului de față. Umbra descălicătorului maramureșan, ca și a lui Alexandru cel Bun, a lui Ștefan cel Mare, și a celorlalți voevozi și boieri de viță și de sânge român vor veghea la destinul urmașilor celor ce odinioară luptaseră și clădiseră împreună cu ei odinioară pe meleagurile ce ne-au fost acum din nou răpitate, ca să fie din nou robite. Și va rămânea și pe mai departe legătura vie, indestructibilă, sufletească dintre cei de dincolo de Prutul blăstămat și dintre cei de dincoace, cu amintirea mereu înviorătoare a anilor petrecuți sub acelaș treicolor român. Cari ani, deși pușini la număr, își au și ei roadele lor trainice, cari vor rămâne. Cum scrie și d. Nicolae Iorga (Neamul Românesc 3. VII. 40):

„Rămân între milioanele de țărani, înșifți acolo din vremile preistorice ale celor mai depărtați dintre strămoși. Rămân la orice regim de hegemonie națională și de prefacere socială i-ar impune „liberatorii“, rămân cu limba lor minunată pe care n'au voit s'o schimbe, rămân cu datinele lor, care n'au suferit nicio prefacere, rămân cu simțul atât de prețios și cuprinzând toate făgăduelile de viitor, că ei sînt la dânsi acasă și că întorc brazda pe care au tăiat-o întâia oră, nu Jidovul pripășit, care triumfă astăzi, ci ai lor, din om în om, cum va fi și de acum înainte, așteptînd „plinirea vremilor“, care nu înșeală niciodată.

Rămîne, în orașe, amintirea unui sfert de veac în libertate, rămîne o generație crescută de noi, păstrînd în cap și în inimi aceleași gânduri și simțiri ca noi. — Rămîne ce am putut îndrepta și crea acolo unde am găsit ignoranță, Evrei și păduchi. Rămîne o întregă emigrație de intelectuali cari nu pot

Spirit de familie în Seminare

— Deziderate pentru realizarea lui acolo unde nu ar fi —

de Pr. Leon I. Sârbu

În rândurile cari urmează vom căuta să precizăm mai bine gândurile expuse în nr. din urmă al „Unității“, privitor la spiritul creștinesc de familie, care trebuie să domnească în orice adevărat Seminar.

Când am spus spirit de familie, care să se realizeze printr'o apropiere mai mare între superiori și clerici, chiar de loc nu ne-am gândit, ca cei dintâi prin aceasta să se pună pe picior de egalitate cu cei din urmă. Căci această familiaritate ar putea să fie dăunătoare nu numai autorității ci și formării levitelor, egalitatea și autoritatea se exclud.

Când am spus apropiere între superiori și clerici, n'am înțeles nici familiaritate în conduită, nici anumită libertate în limbaj, ci tocmai contrarul. Și anume: ca prin apropiere clericii să vadă și să învețe dela mai marii lor, că preotul trebuie să-și impună o anumită rezervă în vorbă și în purtare. Că adevăratul creștin, și mai ales cel ce a intrat în cler, trebuie să fie pătruns de spiritul lui Hristos. Că gândurile, judecățile, vorbele și faptele lui trebuie să fie conforme cu spiritul de credință. Că persoanele, faptele și evenimentele plăcute și neplăcute trebuie să le privească prin prisma credinței. Că numai însușindu-și acest spirit al lui Hristos poate să devină adevărat preot.

Mântuitorul Hristos ne-a dat și în privința aceasta exemplu strălucit. El niciodată nu s'a pus pe aceeași treaptă cu cei ce a avut de a face. Nu doar că s'ar fi arătat în mod ostentativ că ar fi mai bun, cum de fapt a fost. Căci apare evident din Evanghelie că a fost condescendent cu toată lumea și foarte popular. Ci, pentru că El totdeauna a privit lucrurile prin prisma credinței. Cu un fel de îndărătnicie s'a ferit să vorbească condus numai de lumina minții. — Ce plăcere să studiem Evanghelia din acest punct de vedere! Spațiul îngust însă nu ne îngăduie să stăruim prea mult asupra acestui fapt. Cu toate acestea vom indica în grabă 1—2 exemple. La fântâna lui Iacob, stînd de vorbă

avea decât un singur gînd: revenirea la dreptul lor și al nostru.“

Durerea noastră e mare și sfâșietoare. Nu ne lăsăm însă răpuși de ea. Pe toți frații despărțiți de noi îi vom avea mereu în inimi, iar mâinile noastre se vor deschide largi pentru ajutorarea acelor dintre ei, cari și-au căutat scăparea la noi din fața asupritorului.

— Cu noi este și va fi Dumnezeu!

cu Samarineanca, în timp ce aceasta vorbește despre apa naturală răcoritoare pe care ea o scoate din fântână cu găleata, Isus dimpotrivă îi spune despre apa harului care răcorește și înviorează sufletele (Ioan 5, 6-30). În timp ce vorbește apostolilor despre seceriș, aceștia se cugetă la spice coapte, în vreme ce Isus se gîndește la sufletele cari trebuiesc mîntuite. (Ioan 4, 35-38). În timp ce pentru Marta și Maria, ca și pentru apostoli, moartea e moarte, pentru Isus e icoana păcatului. În timp ce Domnul plînge la mormântul prietenului său Lazar, nu le trece prin minte că lacrimile vărsate sunt pentru sufletele osândite (Ioan 11, 1-45).

Spiritul de familie producător de atmosferă frățească și creștinească — acolo unde există — este o adevărată binecuvîntare. El produce și alimentează în suflete și inimi sentimente de bucurie și mulțumire, de încredere și atașament față de conducătorii Bisericii, apoi atragere față de evlavie, devotament și sacrificiu prin cari — firește — chemarea se desvoaltă și crește ca un vâstar în pepinieră. Acolo unde se realizează acest spirit de familie, levitii, cari au adevărată chemare, nicăiri nu se simt așa de bine ca în Seminar. Și de aceea nici nu se doresc în altă parte. Mai ales în vacanțe nu se doresc să hoinărească pe străzi fără nici un distinctiv clerical, nici nu caută să omoare timpul cu țigara aprinsă în gură la cotituri de străzi.

Dacă prezența acestui spirit într'un Seminar este o adevărată binecuvîntare, în schimb lipsa lui e o adevărată pacoste. Căci un tânăr pus într'un astfel de mediu neprielnic, oricât de mult spirit creștinesc ar aduce cu sine, în general, dacă nu luptă împotriva germeilor morbizi pe cari îi respiră și pe cari îi ia drept hrană de toate zilele, în mod fatal va cădea victimă (Vezi: Charmot, *L'ame de l'éducation*). Intrînd tînarul într'un astfel de mediu și văzînd contrastul între ceace a așteptat și ceace află, rămîne de-a-dreptul uluit. Cu timpul însă, fiindcă — deh! așa-i omul — e mai ușor să stai pe loc decât să urci, să capitulezi decât să lupți până la ultimul picur de sânge, idealistul care a ales calea renunțării de sine începe a se aclimatiza: „va căuta să împace și capra și varza“. Va mai simți din când în când nostalgia idealului pe care l-a visat și pe care ar voi să-l urmeze. Însă nu-l urmează. Pentru că în fața valurilor se vede neputincios, neajutorat și parcă părăsit de toți. — O, ce aberație! Și

totuși, dacă privim din unghiul firesc de vedere din care privește el, oh, ce realitate crudă și dojenitoare pentru toți aceia cari sunt chemați să formeze suflete integre, echilibrate de apostoli, nu caricaturi abominabile.

Răspunderea pentru sufletele cari iasă neformate din seminare nu cade întreagă asupra spiritualilor, ci asupra tuturor acelor cari sunt puși în fruntea acestor instituții. „Ea coboară de sus pe capul celui ce stă în fruntea instituției, apoi se împarte în formă de limbi de foc asupra celorlalți superiori“.

„Datorința importantă a formării spirituale este o datorință neimpărțită. Deși unii sunt însărcinați în mod indirect iar alții în mod direct, totuși sunt răspunzători toți de binele pe care l-au omis și de răul pe care nu l-au împiedecat. Când ai văzut de aproape la ce ruine a chemărilor, a moravurilor și a credinții duce o influență păcătoasă, te înfiori când te gândești că un preot... se poate desinteresa și să nu reacționeze cu toate mijloacele care-i stau la îndemână“. (Vezi la același *Charmot*).

Viața în ordinea suprafirească — precum în ordinea firii — nu poate fi propagată de un singur individ. Ci de acelea persoane, cari au fost alese de Dumnezeu să-și dea contribuția lor. Ar fi deci o greșală fundamentală în pedagogie de a lăsa formarea sufletească a tinerilor numai în sarcina spiritualului, care ar fi în acest caz un singur membru dintre cei puși de Providență în fruntea unei instituții. De aceea *Charmot* atrage atențiunea acelor cari nu văd nimic dincolo de zidul funcției lor, asupra necesității interdependenței și a colaborării celor ce sunt chemați să împărtășească și să cultive viața suprafirească a tinerilor încredințați pentru formare grijei lor.

„Viața spirituală a tinerilor nu poate fi decât inveninată, sufocată și pervertită într'un mediu saturat de microbi. Nu mai poate fi vorbă de formare când germeul însuși abia se mai apără împotriva morții. Precum aierul sănătos este indispensabil la creșterea fizică, tot așa atmosfera spirituală este de lipsă pentru viața sufletească“.

De aceea, cea dintâi datorință a celui mai mare ce stă în fruntea unei astfel de instituții este să coordoneze și subordoneze în vederea scopului mareț toate părerile și forțele celor chemați ca să colaboreze între sine și împreună cu el. (Vezi același autor de mai sus). Ca astfel împreună muncind în mod unitar, să ajungă la eliminarea spiritului lumesc și la realizarea spiritului creștinesc de familie, prin care să sâdească în inimile clericilor acel suflu divin, care să înnoiască fața pământului (Ps. 103, 31), și prin care să caute să-i naște din nou, până se va reproduce chipul lui Isus întru ei (Gal. 4,19).

Pentru realizarea acestui spirit de familie se impune:

1. Ca superiorii Seminarelor să fie la masă împreună cu clericii, servindu-li-se aceeași mâncare. Așa cum s'a făcut și se face în cele mai multe Seminare din apus; în concret, la colegiul Sf. Atanasie din Roma. În felul acesta s'ar preveni multe neajunsuri și nemulțumiri inerente situației și atât de dăunătoare pentru disciplină și în general pentru formarea clericală. — Marele și regr. mitrop. V. Suciu a spus subsemnatului de câteva ori, în ultimii ani ai vieții sale, că aceasta este și dorința lui hotărâtă. Acum, credem că nu mai poate fi departe timpul când va trebui să se realizeze dorința marelui dispărut. O cere porunca vremii în care trăim.

2. Ca superiorii Seminarelor, timpul recreațiilor, cari urmează după mese, în marginile posibilității, să-l petreacă între clericii, nu pentru a face direct pe supraveghetorii, ci pentru a da ocazie clericilor să discute cu dânsii și astfel să se obișnuiască a înlătura timiditatea care se vedește când au de vorbit cu mai marii ori cu streinii. Prezența lor va ajuta pe mulți ca să mențină viu gândul prezenței divine, iar duhul lumesc nu va putea să-și facă apariția pe față. Așa ca, cei ce vor să devină preoți buni să nu mai fie terorizați de nerușinatul și insolentul duh al lumii. Vor putea contribui efectiv, ca recreația să nu fie o slăbire ori poate chiar o ruină spirituală, ci cu adevărat o creare de forțe

noui pentru a-și putea împlini apoi mai bine datorințele clericale (studiul, rugăciunile, și nerea regulei).

— Atunci s'ar putea evita și elimina mai ușor anumite discuții și cântări lumești, cari nu se potrivesc cu spiritul preoțesc.

— Despre participarea superiorilor la acțiunile de pietate și despre orânduirea vieții după ritmul vieții diu Seminar s'a făcut mențiune în nr. 25—1940 al „Unirii“.

3. Ca să li se țină levitelor ore de bon-ton creștinesc și clerical. Cu atât mai mult, că cea mai mare parte a clericilor venind din familii țărănești nu au avut dela cine să cunoască. (Vezi C. I. C., can. 1369 §. 2).

Ne dăm foarte bine seama de ceea ce am scris. Suntem conștii, ce jertfă mare pretinde realizarea celor cerute. Insa scopul fiind preasfânt, merită orice jertfă.

Oficiul de superior la Seminar nu-i numai o cinste ci și o sarcină. Și mai mult sarcină decât cinste ori favor. Cel ce nu s'ar simți în stare să primească o astfel de sarcină, nu-i obligat să o accepte.

La realizarea reformei vieții spirituale în Seminarele în cari s'ar simți nevoia spiritului de familie, să recere concursul moral și material al tuturor celor buni. Se înțelege că înainte de toate al tuturor celor ce sunt puși în fruntea Seminarelor (Vezi C. I. C. can. 1369 §. 1). Unul singur înzadar ar încerca. Pentru că, cu siguranță n'ar reuși.

Deocamdată să nu uităm a cere zilnic: „Dă Doamne, Bisericii tale, preoți buni, mulți și sfinți“.

Roma papală și noua răpire a Basarabiei. *Nicăirea în lumea largă tragedia răpirii Basarabiei noastre de către Soviete n'a întâmpinat mai multă înțelegere și n'a stăruit mai adâncă și mai sinceră durere ca în Cătătea Vaticanului. Ziarul L'Osservatore Romano publică din acest prilej un articol pe pagina primă, sub titlul „România și Rusia în Basarabia“, susținând dreptatea cauzei române.*

Foia „Unirii“

Evanghelia săracului și preotul

— O prăpastie în care trebuie să privim —

Hristos este Dumnezeu și că atare tot ce a făcut, gândit și învățat poartă în sine pecetea divinului. În s. Euharistie s'a lăsat pe sine în realitatea dumnezeirii și a omenirii sale; în Evanghelii îi avem fața, chipul și icoana sa divino-umană, dela întâiul moment al conceperii sale în sânul P. F. Maria și până la înălțare. În ce privește doctrina — Evanghelia nu o cuprinde în întregime; însă atâtă câtă cuprinde, are răsunset asupra tuturor marilor și complicatelor chestiuni cari au frământat și încă frământă lumea. Evanghelia — bine a spus Napoleon — nu este o carte, este însăși viața cu frământările, sbuciumul și nădejdea ei. La aceasta adaugem, că Evanghelia este ceva mai mult, este viața umană divinizată, concretizată și exemplificată; sau — dacă vreți, și invers e tot atât de adevărat — este viața divină umanizată în Hristos. — Insa viața umană este, și tinde să devină, din ce în ce mai complexă; sub variatele ei aspecte: intelectuale, morale, materiale, și sociale. Evanghelia mai este o putere formativă, sau mai concret, are Evanghelia cuvânt pentru diferitele probleme pe cari le pune viața modernă

pe diferite planuri de existență și de desfășurare?

La aceasta, cunoscătorii acestui Cod divin, răspund: da; principiile esențiale de organizare, dezvoltare și înflorire a vieții omenesti nu numai pe plan supranatural, ci și pe planul vieții terestre, sunt schițate în Evanghelie; determinarea și aplicarea lor însă, la situații în permanentă fluctuație, rămâne în sarcina științelor speciale, de drept, politică, sociologie și economie.

Evanghelia are un unghiul propriu și specific, sub care privește viața pământească; este unghiul transcendentului, al Absolutului, al veșniciei; și întrucât imanentul, relativul și temporalul sunt în corelație cu acest unghiul, cuvântul lui Dumnezeu răspunde și la chestiunile pe cari le relevă viața terestră.

Omul pe care-l găsim realizat în viața pe care o trăim noi, cei de după lunecare, omul de azi, nu mai este nici sufletește și nici trupește ceea ce era odinioară, înainte de cadere: sufletește sângerează de nostalgia Paradisului, a vieții divine; de slăbiciunea instrumentului de cunoaștere a lui Dumnezeu, a lumii și a sa proprie; de lunecările continue ale voinței; trupește, este chinuit de durere, prigoană, golătate, boală, bogăție, sărăcie și moarte. Omul Evangheliei este Hristos în care își găsec idealul și îndreptarul oamenii tuturor chemărilor, tuturor condițiilor și impre-

jurărilor vieții; de așa, încât nu există o singură Evanghelie, potrivită unui singur tip de om, — să zicem „tip evanghelic“ — în care omul timpului, spațiului și a împrejurărilor sociale de viață, veșnic în schimbare, să nu-și găsească leac pentru frământările sale, ci în Evanghelie se găsec atâtă Evanghelii câte sunt frământările și necazurile omenesti cari au așteptat și așteaptă din partea lui Hristos o „veste bună“, adică o Evanghelie.

E adevărat, se zice „Evanghelia lui Hristos“, însă această evanghelie este adresată oamenilor de cele mai variate condițiuni intelectuale, morale și sociale; ori, Isus Hristos tuturor acestora le vestește câte o Evanghelie, care lor li-se potrivește mai bine. Astfel în Evanghelia lui Isus Hristos găsim Evanghelia stăpânului, a servitorului, a muncitorului, a preotului, a judecătorului; a celui mare și a celui mic, a înțeleptului și a nebunului; a durerii și a bucuriei, a milei și a iertării, a bogatului și a săracului. Aceste toate, și încă multe, totuși se reduc numai la două, a cărora suflu și putere de viață le străbate și sintetizează pe toate: *Evanghelia sfântului și a păcătosului*, adică a lui Hristos și a lumii.

Credem că ar fi deosebit de interesant, dacă ar fi expuse toate aceste Evanghelii speciale, fiindcă Hristos într'adevăr a integrat în operă sa principii, porunci, legi și îndemnuri, cari ușurează și simplifică mult problema mântuirii pentru fiecare clasă socială.

Numitul ziar examinează chestiunea din punct de vedere etnografic și statistic. Din secolul al XIII-lea Basarabia a făcut parte organică din provincia Moldova. În 1812 a fost detașată în mod arbitrar de către Turcia, care avea protectorat asupra Moldovei. Rusia, deși încuraja o politică de colonizare, în cursul a o sută de ani de dominație 75% din populație a rămas română, după cum recunoșc înseși statisticele rusești. În 1930 rușii și ucrainenii constituiau o minoritate infimă față de populația română, care a întrecut 2 milioane de suflete. În Bucovina Rușii sunt într-o minoritate neînsemnată, după cum recunoaște chiar și Moscova. În concluzie, tratatele au confirmat numai o situație etnografică existentă și în 1918, când s'a restituit Basarabia României, aceasta s'a făcut nu pe baza tratatelor, ci a plebiscitului popular. În 1920 s'a validat numai această situație.

„Vrem“ cu toată hotărîrea

Revenind asupra chestiunii cu „latinizația“, rog din nou pe p. Oct. Popa să-mi răspundă la celea: „Câteva întrebări“:

1. Cum s'au introdus inovațiile latinizante și 2. Cine este vinovat de aceste fapte împlinite?

Eu dela început am afirmat că sunt de acord cu Sf. Sa:

1. Să nu se facă inovații, mai ales de jos în sus; 2. Să respectăm formele orientale.

Am mai notat și aceea că, până în prezent, eu n'am introdus nici o iotă latinizantă — deci nu scriam ca să mă apăr — ci am cerut câteva lămuriri pentru că citind „Scrisoarea“ către un cleric, mi-au venit în minte anumite cuvinte ale Mântuitorului. „Răspunsul în chestia latinizației“ din „Unirea“ No. 23 nu satisface, și iată de ce:

1. „Adorațiunea“ dela Sf. Liturghie și Sf. Cuminecătura face parte din ascultarea Sf. Liturghii poruncită de a doua poruncă bisericească pe când: *Ora de adorație*, de care este vorba aci, este o devoțiune specială care,

se practică de foarte mulți preoți și credincioși, în fiecare joi seara, stând o oră în genuchi, adorând pe Euharisticul Isus în rugăciuni și cântări după o rânduială specială numită: „Un ceas cu Isus“, alcătuită de p. Clemente Pandrea, tipărită la Mănăstirea Bixad cu aprobarea Excelenței Sale Dr. Alexandru Rusu Episcopul Maramureșului și cu aprobarea superiorilor regulari (adeca mănăstirești).

Chiar p. Oct. Popa recunoaște că dacă „în Orient nu sunt organizate asociații de adoratori, e pagubă“. Să știi însă, Părinte, că sunt multe asociații de adoratori prin parohiile noastre, pentru că au fost o mulțime de preoți cari au zis: „Vrem“ să introducem și în biserica noastră „Ora de adorație“. Și s'a făcut. Este chiar și o *Asociație a preoților adoratori*, sub conducerea Părinților basiliani, care are statute în regulă, are și un organ special: Misionarul Euharistic. — Este aceasta o latinizație; sau nu?

2. *Binecuvântarea Euharistică*? Este o altă devoțiune decât binecuvântările dela cele trei Sf. Liturghii. Se practică și aceasta pe o scară foarte întinsă în toată provincia noastră, după o rânduială specială, cu ectenii, cereri și rugăciuni pentru: pace, unirea în credință, întoarcerea păgânilor, dar mai ales pentru repararea vătămarilor ce se aduc la Isus în Sf. Taină a Altarului. Este alcătuită și tipărită cu aprobarea Sfintei Episcopii de Lugoj și nici decum de clerici tineri.

3. *Cultul Sf. Anton de Padua* deasemenea este alcătuit și tipărit la Mănăstirea Bicsadului cu aprobarea Sf. Episcopii a Maramureșului, și, pe cum recunoaște chiar Sf. Sa p. Oct. Popa, se practică atât la Apuseni cât și la Răsăriteni. Abuzurile ce se fac pe unele locuri cu icoana Sf. Anton — pentru câștig — nu sunt un argument împotriva acestei devoțiuni.

Abuzuri se pot face cu orice lucru bun. Și chiar și cu Sf. Taine. Mai ales când se dau concubinarilor, fie ei și „de bună credință“. Abuzurile nu scad întru nimic bunătatea lucrurilor bune, decât pentru cei cari abuzează de ele.

Iată inovațiile latinizante într-o formă cât se poate de orientală și românească, introduse în Biserica noastră nu de cei „săraci cu duhul“ ci de preoți cu mult duh apostolic și cu aprobarea celor în drept. Aceste practici nu exclud chiar deloc ritul oriental. Adorațiunea se face Joi seara și se împreună cu Binecuvântarea Euharistică. *Apostolatul rugăciunii* face adevărate minuni pastorale în lumea copiilor, în familii și mai ales în lumea celor simpli, neștiutori de carte, streini de cele spirituale și chiar păcătoși cari au învățat și s'au legat să spună cu evlavie cel puțin odată, sau de mai multe ori pe zi: „Totul pentru Tine Prea Sfântă Inimă a lui Isus“.

Astfel cu timpul și cu harurile Prea Sf. Inimi a lui Isus vor primi să facă și mai mult, să se întoarcă dela păcate și să preamărească pe Dumnezeu cu Sf. Treime.

Cultul Sf. Anton se practică Marția, la care preotul zelos știe strecura și o lectură cu o pildă bună, sau chiar o predică potrivită, sau face catehizație.

Scopul este să aducem pe credincioși cât mai des în biserică, în fața Euharisticului Isus, peste săptămână, ziua și seara, cu vreme și fără vreme, așa cum se strâng puil plâpânzi sub aripile cloștii.

Să fie fără teamă P. Oct. Popa, pentru că preoții cari practică aceste devoțiuni sunt la înălțime și cu devoțiunile orientale: Luni Seara, Canonul către Ingerul Păzitor; Miercuri, Canonul către D. N. Isus Hristos; Vineri, Paraclisul Maicii Domnului; Sămbătă, Vecernia solemnă după glasul de rând; Duminecă, Utrenie, Sf. Liturghie, Predică, Catehizarea adulților, Vecernie și seară Acatistul. Fiecare la icoana respectivă. Toate împreunate cu cântare evlavioasă.

Unde vede Sf. Sa latinizația primejdioasă în devoțiunile de mai sus? ... Și în ce constă „hibridizarea“ ritului oriental? Ce strică Cultul Prea Sfintei Inimi a lui Isus, rânduelilor noastre vechi, atâta vreme cât nici umbră de smintea nu poate fi pentru cei cu duh oriental? Dar iconițele în mâna copilașilor ce importanță rituală primejdioasă pot avea? Oare nu

De multeori ne-am gândit la acest lucru: Din cuvântul Evangheliei pe care-l vestesc preoții în biserici, oare câți profită cu adevărat, la câți se adresează în mod special? Auditorii preotului sunt bogați sau săraci, femei, copii, neînvățați, intelectuali etc., cu lumi sufletești, stări sociale, deci, cu probleme sufletești deosebite, cari — credem noi — toate reclamă mijloace și căi de mântuire deosebite. De câte ori nu se întâmplă că li-se vorbește oamenilor despre deșertăciunea unor lucruri pe cari niciodată nu le-au avut și poate nici n'au nădejde să le aibă; ori, cine știe, se poate că nici nu le râvnesc!? Ni se pare că Isus Hristos făcea astfel: săracilor nu le vorbea despre deșertăciunea bogățiilor — această Evanghelie era destinată bogățiilor — ci despre imensa avere pe care printr-o viață conformă cu voința lui Dumnezeu o pot dobândi mai ușor decât cei bogați. Plugarilor nu le descurecă textele complicate și tainice ale prorocilor; nici pescarilor nu le vorbește despre legi; ori, copiilor despre îndeletnicirile celor mari, ci fiecareia îi dă tocmai ceea ce are și ce i-se potrivește mai bine.

Pe noi ne interesează aci Evanghelia, dar nu întrucât cuprinde doctrina lui Hristos referitoare la săraci — această ne-a preocupat cu alt prilej —, ci întrucât este vestită, îndrăgită și mai cu seamă practică de către celce o predică, de către preot. Am fi putut

da rândurilor cari urmează tot atât de bine titlul: „Săracul și preotul“; n'am făcut-o, fiindcă preotul este un vestitor al Evangheliei chiar și atunci când această Evanghelie ar fi a Sărăciei; de aceea titlul pe care l-am dat ni se pare mai potrivit, punând într-o legătură mult mai strânsă pe preotul vestitor al Evangheliei Săracului, cu săracul.

Dacă s'ar face o anchetă asupra subiectelor pe cari le tratează preoții în predică, ce credeți, oare care Evanghelie o vestesc cu mai mare plăcere și mai de multe ori?

Din multele Evanghelii, oare o va vesti cu mai mare plăcere pe aceia care-i contrazice în chip flagrant atitudinea, starea sau eventuala patimă? Nu credem; fiindcă dacă ar face-o cu gura, o neagă cu fapta; ori, omul nu se pune de bună voie în contradicție cu sine însuși. De aceea o bună parte din adevărurile cari au raport imediat cu viața pământească — chemate să o reformeze, chiar și în preot — nu se prea aud. Evanghelia Săracului astfel este ascunsă din partea celor chemați s'o vestească și atunci când averea lor este cea mai vădită negație a ei; dar ea este ascunsă și din partea preoților săraci, fiindcă n'au curajul s'o descopere în toată realitatea ei, celor din primele bănci din biserică: poate se vor supăra, se vor înstrăina de biserică; și oricum, dar dela ei mai poți aștepta câte un ajutor... Dacă însă o fac și unii și alții,

în acest caz cu siguranță că ceea ce spun nu este gândul lui Hristos; ci o predică în așa fel ca să nu se supere nici unii nici alții; pace între oameni, să nu se schimbe nimic din ceea ce judecată din urmă așteaptă cu nerăbdare să fie schimbat. Că poate să supăre Hristos? O astfel de Evanghelie diluată, zaharisită, relativizată, comentată (mai bine: comercializată!), „ca să nu supere pe nimeni“ nu este a lui Hristos. Evanghelia lui, cu siguranță trebuie să supere pe cineva; ea nu poate face casă bună cu ceva. Cuvintele lui Hristos sunt categorice, clare, precise, absolute; ele sunt sabia care despică donă lumi ce n'au nimic comun; ori, tocmai acest concubinaj desfrânat, între păcat și pseudo sfințenie, Evanghelia vine și-l anihilează. Aci nu întâlnești ezitare, îndoială, compromis, ori târguială: sfințenia și păcatul sunt realități de pe planuri diametral opuse și în veșnică antinomie.

Când a fost vestită această Evanghelie întâia oră, ceice au ascultat-o au înțeles-o altfel decum este talmăcită astăzi. Dovada: „Iară ei lăsând toate, au mers după el“. „Nimeni nu poate sluji la doi domni“... Evanghelia predicată astăzi este prea umanizată; cu toate că din voința Stăpânului ea trebuie să rămână uzina producătoare de energie reformatoare, informatoare și transformatoare a omului. Preoții ar servi mai bine cauza lui

chiar și Prea Sfinții Episcopi, cu diferite privilejii, împart copiilor iconițe și medalii? Sunt acestea orientale sau latinizante? Oare nu cu a dâșilor aprobare s'au introdus și inovațiile latine orientalizate, cum am arătat mai sus?... Atunci pentru ce ăștia „săraci cu duhul“ suntem „servili“ și „ignoranți“? Pentru că ne-am pus cu tot sufletul în slujba unui ideal pastoral? *Notează bine, Părinte Octaviane, că inovațiile de mai sus nu sunt latinizații ci sunt metode noi de apostolat pe care preoțimea nouă „urea“ să le folosească pentru a introduce spiritul rugăciunii, pentru a forma tineretul, a forma elite, apostolat individual, apostolat în familie, pentru apărarea copilului de crimele părinților (avort și onanie conjugală) apărarea familiei de boala veacului (divorț, concubinaj). „Vrem“ o stăpânire cât mai eficace pe sufletele credincioșilor noștri și a societății. Vrem război cu ereziile moderne. Vrem să facem pe Mântuitorul Hristos prietenul copiilor, familiei și societății. Il vrem pe El stăpânitor, cum îl vrea Sfânta Maica Biserica prin Arhieriei noștrii, cari au aprobat de mult aceste inițiative, din inspirații apusene, și cu duh dela Roma... Tocmai prin acest spirit de viață s'a caracterizat Biserica Unită în masa neunită. A primit fără teamă de latinizație — inspirații și metode dela apuseni, aplicându-le în provincia noastră prin preoții cu adevărat catolici în concepții și vederi, cari au zis „vrem“ și au vrut cu toată hotărârea, reușind să introducă și în biserica noastră atâtea: asociații bune; exerciții spirituale anuale; misiuni populare; cuminecări lunare; celibatul, în Seminarul din Blaj, cari toate și-au avut criticii și latinofobii versați; iar mai nou acum se face o apostolie cu totul nouă în lu-*

Hristos dacă n'ar predica-o în acest fel; ori dacă o predică, atunci să-i lase întreg caracterul absolut și divin, să nu încerce îndulcirea și acomodarea ei după oameni, fiindcă scopul Evangheliei și al lor este contrarul: devinizarea omenirii. Sfinții, spre exemplu, au luat Evanghelia în unicul și absolutul ei înțeles; au luat-o în mod tragic de serios și de aceea au ajuns acolo unde sfârșitul ei tinde. „E greu acest cuvânt; cine-l poate cuprinde?“ N'am ce face. „Duceți-Vă și voi!“ Loc de târguială nu este..!

Primul care este chemat să ia în serios cuvântul lui Dumnezeu, credem că este preotul, de așa încât când Hristos zice despre cineva sau ceva „vai“!, el să nu îndrăznească a striga „ura“!; dacă Hristos osândește un lucru, el să nu-l binecuvinteze; dacă spune că cineva se mântuiește, sau ceva se face cu foarte mare greutate, el să nu amăgească pe oameni spunându-le că „acest lucru altfel se înțelege“. Doar cuvintele lui Hristos nu sunt momente cari cotau numai la bursa de valori a lui Augustus sau Tiberius, monede a căror efigie, contur și inscripție s'au tocit deja: chipul lui Hristos pe care-l desprindem din liniile Evangheliei are veșnic aceeași expresivitate; trăsăturile Feței lui Sfinte nu s'au retușat, fiindcă „Cerul și pământul vor trece... dar o iotă sau o cirtă nu-i iertat — fără osândă — să se steargă... E o mare impietate, o erezie să schimbi sensul cuvintelor lui Isus, de dragul tău sau al acelora cărora le predici. Poate de aceea credincioșii nu te iau în serios — dar aceasta încă n'ar fi cel mai rău; ei însă nu se obișnuiesc a lua în mod tragic nici cuvântul lui Dumnezeu.

(Va urma).

mea copiilor noștri uniți, folosindu-se chiar mijloace cu aspect latinizant, a cărui contra reprezentant este Păr. Oct. Popa, profesor de religie. Nu ne-am așteptat din partea Sf. Sale la critică negativă, ci ne-am fi bucurat de sugestii, metode și mijloace, mai bune, mai orientale, bazate pe-o experiență îndelungată în ogorul celor nevinovați, pe care ni-le-ar fi putut transmite în cele două articole din „Unirea“ No. 14 și 23—1940. Alarma pe care o dă Sf. Sa contra latinizării este târzie. În No. 24 s'a asociat și un confrate dela Pio Romeno. Să fie liniștiți. Toate devoțiunile în chestie sunt simple mijloace și metode de apostolat nou pe cât de folositoare, probate și aprobate, tot pe atât de orientalizate din punctul de vedere ritual.

Bizantinologii să ia seama să nu cadă în mentalitatea orientului dizident, care de o mie de ani încoace, în toată evoluția și dezvoltarea Bisericii catolice, nu vede decât inovații papistașe. — Nu știu dacă ne-am înțeles?

Pr. Ioan Mihaiu.

Guvern nou. Ultima formație guvernamentală remaniată, cu d. Gh. Tătărescu în frunte, a fost de scurtă durată. Demisia prezidată în 4 Iulie c. a fost primită și, în aceeași zi, s'a alcătuit noul guvern, cu d. Ion Gigurtu ca președinte și d. gen. adj. Gh. Mihail ca vicepreședinte al Consiliului de miniștri.

Ceilalți membri ai noului cabinet:

Mihail Manoilescu, la Afacerile Străine; Stan Ghifescu, la Muncă; Ion Macovei, Lucrările publice și Comunicațiile; Gh. Leon, Economia Națională și ad-interim la Finanțe; gen. David Popescu, Interne; gen. C. Niculescu, Apărarea Națională; Nic. Păiș, Aer și Marină; Horia Sima, Culte și Arte; Dr. V. Gomoiu, Sănătate și Ocrotiri Sociale; Nichifor Crainic, Propaganda Națională; Hans O. Roth, Minorități; D. Caracostea, Educația Națională; I. V. Gruia, Justiție; Dr. V. Novceanu, Inventarul Avuțiilor Publice; Mihail Priboianu, Inzestrarea Armatei; Vasile Stoica, ministru plenipotențiar și subsecretar de stat la departamentul Propagandei Naționale.

Alți subsecretari de stat: d. Dumitru V. Toni, (Educația Națională); gen. Achile Diclescu, (Aer și Marină); Dr. Ion Simionescu, (Sănătate și Ocrotiri Sociale); P. Logadi, (Interne); Aug. Bidianu, (Finanțe); Napoleon Crețu, (Educația Națională); P. Nemoianu, (Agricultură și Domenii); Gh. Strat, (Economia Națională) și Dumitru Topciu (Agricultură și Domenii).

Programul noului guvern este integrarea totală și sinceră a destinelor României în axa Roma-Berlin.

Știri mărunte

Personale. Preaven. Ordinariat arhiepiscopesc a făcut mai nou următoarele numiri: Teodor Pădureanu din Pogăceaua a fost numit protopop la Teaca; pâr. Onoriu Savu din Câmpia Turzii, a fost numit protopop al districtului Arieș; pâr. Avesalon Costea din Frumoasa la Voșlăbeni; pâr. Lazar Lupu din Sighișoara, la Câmpia Turzii II; neuhirotoniții: Gh. Colceriu la Lăzărești; Traian Turcu la Troița; Fr. Parate la Aita seacă; Gh. Cipăianu la Papiu Ilarian, iar Ioan Cipariu la Hărănglab.

Comunicat. Președintele Reuniunii de Misiuni sfinte din Arhidieceză ne roagă să publicăm următorul comunicat: Având în ve-

gă pogrăția Seminarului Teologic gr.-cat. Blaj

dere împrejurările grele prin care trecem și că majoritatea absolută a bărbaților este mobilizată, am aflat de bine, ca misiunile populare cerute prin chestionarele înaintate conducerii acestei Reuniuni să nu se țină decât numai în cazul că împrejurări speciale ar cere-o aceasta acuma. În acest caz conducătorii oficiilor parohiale respective vor binevoi a-și înainta din bună vreme cererea motivată, prin oficiul protopopesc respectiv, spre a li-se putea satisface cererea. — Blaj, la 3 Iulie 1940.

Misiuni populare. În zilele de 14—19 Iunie a. c. s'a ținut misiuni sfinte în parohia fruntașă Orlat. Vestitor al cuvântului, a fost Cuv. Sa Dr. Iosif Bal, ieromonah basilitan dela Obreja. Rezultatul a fost cât se poate de îmbucurător: S'au apropiat de sf. taine 700 de credincioși. La mărturisiri au ajutat pâr. local I. Becicheri și pâr. Virgil Gusan din Sadu. — Tot atunci au avut parte de aceeași fericire a misiunilor sfinte credincioșii din parohia Porumbacul-de-sus, păstorită de pâr. Nic. Comșa. Predicator a fost pâr. Ioan Oniga din Vad. A participat întreg poporul nostru din parohie împărțându-se 147 suflete, din 300, câte are parohia. La misiunile bine reușite, au participat în mare număr și frații ortodocși din loc. La mărturisit au ajutat, pe lângă preotul local și pâr. Victor Pop David din Porumbacul-de-jos și Ioan David din Sărata. — Lăudat să fie Domnul pentru toate.

Locale. Dumineca viitoare, a patra după Rusalii, va predica în catedrală pâr. Ioan Popa, profesor de religie, iar Sâmbătă ce-i urmează, de praznicul Sf. Ilie, va predica pâr. Georghe Veliciu, prof. la liceul „Sf. Vasile cel Mare“.

— Dumineca trecută I. P. S. pâr. Mitropolit Alexandru a slujit în catedrală în sobor de preoți, sf. liturghie arhierescă, în cadrele căreia a hirotonit de preoți opt diaconi.

Mulțumită publică. Credincioșii parohiei române-unite din Bicazul-Ardelean (jud. Ciuc) aduc și pe aceasta cale celea mai sincere și vii mulțumiri Dnei Iulia și Dlui Marin Tradafirescu, mare comerciant în Simeria, pentru darul de 11.000 lei (unsprezece mii), făcut bisericii noastre, acum în construcție. — Bunul Dumnezeu să-le răsplătească inzecit și inmiit, pentru această faptă creștinească. Iar jertfa lor fie bine primită înaintea tronului cerese. — Curatoratul.

† Nicolae Zugrav, fost paroh-protopop al tractului Jiu și canonic onorar de Lugoj a trecut la cele vecinice în 29 Iunie c., în vârstă de 70 de ani, fiind în anul 44 al preoției sale cinstite și a fericitei sale căsătorii. — Eparhia Lugojului pierde în parohul-protopop din Lupeni adormit în Domnul, pe unul dintre cei mai de seamă bisericani ai săi. În veci pomenirea lui!

† Dr. Emil Habor, fost primpretor al plasei Mociu, s'a stins din viață la Cluj, în 29 Iunie c., în anul 50 al vieții. — Fie-i țărâna ușoară!

Telefonul „Unirii“

Am primit încă următoarele abonamente:
Câte 200 Lei pentru 1940: Oficiile Parohiale: Călăcea. — Surdești. — Dni: T. Mateiu, Oradea. — Conte Șt. Quentin Jadova. — Oct. Corodean, Sighet. — M. Moldovan, București.

Alte sume: Oficiile Parohiale: Rona de Jos Lei 500 din 1 Ian. 1938-1 Iulie 1940. Mișul de sus Lei 600 pe 1934-1936. — Gherăești Lei 200 pe 1937. — Sf. Gheorghe (Somes) 200 pe 1940, Dni: Dr. Z. Boilă, Cluj Lei 1600 pe 1932-1939. — I. Pașcota, Veșel Lei 500 din 1 Ian. 1936-1 Iulie 1939. — Gr. Manuilă, Sărăndide, Cluj Lei 400 pe 1939-1940.